

Preses relīze

Luksemburgā, 2022. gada 12. septembrī

ES Covid-19 vakcīnu iepirkums: ES revidenti norāda, ka ir atziņas, kas jāņem vērā

ES pielāgotajai centralizētajai vakcīnu iepirkuma sistēmai izdevās izveidot sākotnēju diversificētu kandidātvakcīnu portfeli un iegādāties pietiekamu skaitu Covid-19 vakcīnu devu. Tomēr ES sāka iepirkumu vēlāk nekā Apvienotā Karaliste un ASV, un kad 2021. gada pirmajā pusē radās nopietns piegādes deficīts, kļuva skaidrs, ka lielākajā daļā Eiropas Komisijas parakstīto līgumu nebija iekļauti īpaši noteikumi piegādes traucējumu novēršanai. Eiropas Revīzijas palātas (ERP) šodien publicētajā īpašajā ziņojumā secināts, ka iepirkuma procesa sniegums nav pietiekami vērtēts. Revidenti arī norāda, ka Komisija vēl nav ne rūpīgi pārbaudījusi, ne salīdzinoši izvērtējusi šo procesu, lai izdarītu secinājumus nākotnei, un pašlaik tā neplāno testēt savu pandēmijas iepirkuma sistēmu, izmantojot stresa testus vai simulācijas.

“Tas, vai Komisija un dalībvalstis ir efektīvi iepirkušas Covid-19 vakcīnas, ir ļoti aktuāls jautājums,” sacīja par revīziju atbildīgā ERP locekle Joëlle Elvinger. “Mēs izvēlējamies šo tematu, ņemot vērā vakcīnu galveno nozīmi reaģēšanā uz Covid-19 pandēmiju, ES nepieredzēto iesaistīšanos vakcīnu iepirkumā un ar to saistītajos izdevumus. Mūsu konstatējumu mērķis ir veicināt ES gatavības pandēmijām un reaģēšanas spēju pastāvīgu attīstību.”

Kad 2020. gada vidū sākās ES vakcīnu iepirkuma process, nebija zināms, vai un kad Covid-19 vakcīna varētu nonākt tirgū. ES bija jārikojas, pirms tiek iegūti skaidri zinātniskie dati par kandidātvakcīnu drošumu un iedarbīgumu, un tāpēc tā izvēlējās atbalstīt virkni kandidātu, lai izveidotu sākotnēju dažādu vakcīnu tehnoloģiju un ražotāju portfeli. Līdz 2021. gada novembrim Komisija dalībvalstu vārdā bija parakstījusi līgumus 71 miljarda EUR vērtībā, lai iegādātos līdz 4,6 miljardiem Covid-19 vakcīnu devu. Lielākā daļa šo līgumu ir pirkuma priekšlīgumi, kuros Komisija daļa vakcīnas izstrādes risku ar vakcīnu ražotājiem un atbalsta plaša mēroga ražošanas jaudas sagatavošanu, veicot avansa maksājumus no ES budžeta.

Pēc iepirkuma procesa, kas noteikts ES Finanšu regulā, notika sarunas, savukārt minētā procesa pamatā bija sākotnējās sarunas, kas norisinājās pirms konkursa uzaicinājuma nosūtīšanas. ES līdz 2021. gada vasaras beigām bija nodrošinājusi pietiekamas devas, lai vakcinētu vismaz 70 % pieaugušo iedzīvotāju pēc tam, kad 2021. gada pirmajā pusē tā saskārās ar izaicinošu piegādes deficītu no diviem ražotājiem. Komisija varēja vērsties tiesā pret ražotājiem un vienā gadījumā to arī darīja. Tomēr revidenti uzskata, ka ES sarunu vedēji līdz lielākās daļas līgumu parakstīšanai nebija pilnībā izanalizējusi ar vakcīnu ražošanu saistītās ražošanas un piegādes ķēdes problēmas. Līgumu noteikumi laika gaitā ir mainījušies, un 2021. gadā parakstītajos līgumos par galvenajiem

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

jautājumiem, piemēram, piegādes grafikiem un ražošanas vietu, ir stingrāki noteikumi, nekā tajos, kas parakstīti 2020. gadā. Apsprieštie noteikumi katram līgumam atšķiras, izņemot attiecībā uz Produktatbildības direktīvas principu ievērošanu. Dalībvalstis vienojās samazināt ražotāju riskus, kas saistīti ar atbildību par nelabvēlīgu ietekmi (riska dalīšanas princips vakcīnu stratēģijā). Ar Covid-19 vakcīnu ražotājiem noslēgto līgumu noteikumi atšķiras no pirmspandēmijas prakses, jo dalībvalstis ir pārņēmušas dažus no finanšu riskiem, ko parasti uzņemas vakcīnu ražotāji.

Komisija ierosināja turpināt iepirkuma pieeju, kas izveidota attiecībā uz Covid-19 arī attiecībā uz turpmākām veselības krīzēm, taču ne Komisijas, ne Padomes "gūto atziņu" ziņojumos par Covid-19 pandēmiju nebija aplūkots vakcīnu iepirkuma procesa sniegums plašāk par tā kopējo iznākumu. Revidenti iesaka izstrādāt pandēmijas iepirkuma pamatnostādnes, pamatojoties uz gūtajām atziņām, un veikt stresa testus ES medicīnisko pretlīdzekļu iepirkuma pieejai, lai vajadzības gadījumā nākotnē Komisija būtu labāk sagatavota.

Vispārīga informācija

Vakcīnu iepirkuma finansējums daļēji tika piešķirts no Ārkārtas atbalsta instrumenta – finansēšanas instrumenta, ko tieši pārvalda Komisija un kas katastrofu gadījumā ļauj sniegt atbalstu Eiropas Savienībā – un galvenokārt no dalībvalstu budžeta tiešajām iemaksām.

Īpašais ziņojums 19/2022 "ES Covid-19 vakcīnu iepirkums: pēc sākotnējām problēmām nodrošināts pietiekams skaits devu, taču procesa sniegums nav pietiekami vērtēts" ir pieejams [ERP tīmekļa vietnē](#). Revīzijā tiek paplašināts ERP iepriekšējais darbs šajā jomā, proti, 2021. gada apskats par [ES sākotnējo ieguldījumu sabiedrības veselības atbildes reakcijā uz Covid-19](#).

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547
- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- *Damijan Fišer*: damijan.fiser@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 621 552 224